

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет
Історичний факультет

**КАТАЛОГ ЕЛЕКТИВНИХ ДИСЦИПЛІН
ЦИКЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

(для освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» - вступників
2020 року)

Маріуполь – 2020

Каталог елективних дисциплін циклу професійної підготовки кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики (для освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» - вступників 2020 року): інфор. Видання. Укл. І.М. Грідіна, М.В. Булик, О.Л. Гільченко: за наук. ред. О.Л. Гільченко. – Маріуполь, 2020. – 10 с.

Рекомендовано кафедрою міжнародних відносин та зовнішньої політики (протокол №4 від 20 жовтня 2020 року)

В інформаційному виданні подано анотований перелік 24 елективних дисциплін, які пропонуються кафедрою для включення в освітньо-професійні програми підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» - вступників 2020 року, на першому рівні вищої освіти.

Призначено для розробників програм, керівників факультетів, кафедр, які забезпечують право здобувачів вищої освіти на вибір індивідуальної траєкторії навчання шляхом вивчення елективних дисциплін.

Розробники програм елективних дисциплін циклу професійної підготовки

І.М. Грідіна,
М.В. Булик,
О.Л. Гільченко.

ЗМІСТ

ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

- Глобальна економіка;
- Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України;
- Роль США в сучасному світі;
- Україна в сучасному світі ;
- Політична реклама та зв'язки з громадськістю;
- Енергетична безпека ЕС;
- Зовнішня політика Росії та країн СНД;
- Політологія міжнародних відносин ;
- Міграційні процеси;
- Сучасні інформаційні системи та технології;
- Основи геополітики та геостратегії;
- Міжнародні відносини та світова політика;
- Міжнародні організації;
- Україна в міжнародних організаціях;
- Інформаційні війни;
- Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах;
- Роль ЄС в сучасному світі;
- Зовнішня політика країн Середземномор'я;
- Дипломатичний протокол та етикет;
- Основи світової політики;
- Тероризм в сучасному світі;
- Міжнародні конфлікти;
- Міжнародні відносини в умовах глобалізації;
- Глобалізація та глобальні проблеми.

• ДО УВАГИ КОРИСТУВАЧІВ КАТАЛОГУ

Каталог елективних дисциплін кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики:

- є систематизованим переліком елективних дисциплін, які кафедра пропонує для освітньо-професійних програм підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальностями МДУ на першому рівні вищої освіти;
- є свідченням спроможності кафедри оперативно задовольнити освітні потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями;
- Змістовні модулі дисциплін, форми навчання, методи активізації пізнавальної активності здобувачів під час проведення аудиторних занять і організації СРС *спрямовані на формування базових компетенцій (компетентностей)* у здобувачів вищої освіти на певному рівні.
- Окремі дисципліни мають професійне спрямування для певної цільової групи здобувачів вищої освіти

У процесі роботи з каталогом звертаємо увагу на позначки, які дають уявлення про рівень навчально-методичного забезпечення викладання дисциплін:

* Авторський курс: підготовлено навчальний посібник, навчально-методичний посібник або наукові публікації за темами; змістовні модулі пройшли експертизу і апробацію у наукових виданнях і на фахових зібраннях. Підготовлено мультимедійні лекції з окремих тем.

** Проведено змістовну експертизу програми з дисципліни; підготовлено навчально-методичне забезпечення аудиторної та самостійної роботи студентів. Підготовлено мультимедійні лекції.

*** Дисципліна буде викладатися уперше; розробляється програма і навчально-методичне забезпечення з урахуванням вітчизняних і зарубіжних навчально-методичних видань, а також авторських напрацювань. Окремі теми курсу базуються на наукових публікаціях авторів.

ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ) РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ (22 навчальних дисциплін)

**Назва дисципліни: Глобальна економіка

Опис змісту дисципліни: Теоретико-методологічні основи формування глобальної економіки. Впливу глобальних трансформацій на світові інтеграційні процеси. Галузева структура глобальної економіки. Визначення сучасних ринкових та інституціональних методик глобального менеджменту; аналіз особливостей формування національних і міжнародних стратегій розвитку.

Рекомендований семестр: V

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України

Опис змісту дисципліни: Теоретичні основи зовнішньоекономічних відносин України. Україна в системі світового господарства. Дослідження трансформаційних процесів в перехідних економіках: загальні закономірності та особливості прояву в окремих країнах, діалектика взаємодії загального, специфічного та одиничного в процесі ринкової трансформації економічної системи України.

Рекомендований семестр: V

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Роль США в сучасному світі

Опис змісту дисципліни: Статус США в сучасному світі. Фактори домінування США: військова та економічна міць та вплив американської масової культури на міжнародне співтовариство. Основні принципи сучасної зовнішньої політики США. Зміна концепції зовнішньої політики США за кабінетів Клінтона, Буша, Обама та Трампа. Роль США у боротьбі з міжнародним тероризмом. Діяльність США в міжнародних організаціях. Російсько-американські відносини в постбіполярний період. Політика США в АТР. Роль США у врегулюванні міжнародних конфліктів.

Рекомендований семестр: VI

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Україна в сучасному світі

Опис змісту дисципліни: Зовнішня політика України. Основні вектори зовнішньої політики України на сучасному етапі. Діяльність України в міжнародних організаціях.

Рекомендований семестр: VI

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Політична реклама та зв'язки з громадськістю

Опис змісту дисципліни: Теоретико-методологічні засади політичної реклами. Практика політичної реклами. Теоретичні засади зв'язків з громадськістю та практика застосування.

Рекомендований семестр: VI

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Енергетична безпека ЄС.

Опис змісту дисципліни: Вступ. Мета та завдання курсу. Категоріальний апарат. Глобальна енергетична безпека в сучасній системі міжнародних відносин. Енергетична безпека ЄС як важлива складова європейської безпеки. Енергетична політика ЄС.

Рекомендований семестр: VI

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Зовнішня політика Росії та країн СНД

Опис змісту дисципліни: СНД в контексті міжнародних відносин пострадянських держав. Зовнішня політика Російської Федерації. Зовнішня політика Республіки Білорусь. Зовнішня політика Республіки Молдова. Зовнішня політика Азербайджанської Республіки. Зовнішня політика Республіки Грузія.

Рекомендований семестр: VI

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Політологія міжнародних відносин

Опис змісту дисципліни: Поняття, зміст і предметне поле політології міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика. Формування і розвиток політичної думки з проблем зовнішньої політики та міжнародних відносин. Сучасні теорії та доктрини міжнародної політики. Міжнародні конфлікти: причини, сутність і шляхи розв'язання. Політичний аналіз сучасних інтеграційних процесів. Політична філософія сучасних міжнародних відносин. Україна в сучасному геополітичному просторі.

Рекомендований семестр: VI

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни. Міграційні процеси

Опис змісту дисципліни: Міграційні процеси: предмет та завдання. Класифікація міграцій. Понятійно-термінологічний апарат. Методологія та методи дослідження міграційних процесів. Історія міграцій. Мігранти та біженці. Нелегальна міграція. Торгівля людьми. Основи міграційної політики в "імміграційних країнах": США, Канада, Австралія. Міграційна політика країн Європи. Міграційна політика незалежної України. Міграційна ситуація в країнах "ближнього зарубіжжя". Міграційна сфера у контексті прав людини. Права мігрантів. Міжнародні урядові організації і міжнародно-правове регулювання міграційних процесів. Конфліктологічні аспекти міграційних процесів.

Рекомендований семестр: VII

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни. Сучасні інформаційні системи та технології

Опис змісту дисципліни: Основи використання інформаційних систем та технологій. Використання сучасних інформаційних систем і технологій для розв'язання базових задач з міжнародних відносин.

Рекомендований семестр: VII

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Основи геополітики та геостратегії

Опис змісту дисципліни: Вступна лекція. Західна геополітична думка і половини XX ст. Геополітичні ідеї в Німеччині в і половині XX ст. Російська класична геополітична думка. Євразійці. Геополітичні концепції американських та західноєвропейських дослідників в другій половині XX — на початку XXI ст. Сучасна російська геополітична думка. Українська геополітика XIX — XX ст.

Рекомендований семестр: VII

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Міжнародні відносини та світова політика

Опис змісту дисципліни: Зародження Біполярного світу і епоха конфронтації (1945 – 1955 рр.). Початок «Холодної війни» (1947 – 1955 рр.). Період мирного співіснування в світовій політиці (1955 – 1962 рр.). Світ в епоху Розрядки (1962 – 1973 рр.). Світ нестабільності (1973 – 1985 рр.). Кінець Біполярного світу і пошук нового світового порядку (1985 – 2010 рр.)

Рекомендований семестр: VII

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Міжнародні організації

Опис змісту дисципліни: Міжнародна організація на початку XXI століття. ООН як провідна глобальна міждержавна організація. Глобальні військово-політичні та економічні організації. Регіональні організації на територій Європи.

Рекомендований семестр: V

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Україна в міжнародних організаціях

Опис змісту дисципліни: Поняття міжнародні організації. Тенденції розвитку міжнародної співпраці на сучасному етапі. Участь України в міжнародних організаціях. Україна і ООН. Україна і НАТО. Україна і ЄС. Членство України в економічних організаціях.

Рекомендований семестр: V

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Інформаційні війни

Опис змісту дисципліни: Визначення, мета та завдання інформаційної війни. Інформаційно-психологічна операція та інформаційне протистояння в веденні інформаційної війни. Типи та особливості інформаційної зброї. Сутність та основні засоби в введенні інформаційної пропаганди. Холодна війна як модель інформаційної війни. Державна інформаційна політика України. Ведення інформаційних війн в політиці, бізнесі та виборчому процесі. Особливості сучасної американської доктрини інформаційної

війни. Інформаційна політика Російської Федерації. Ведення інформаційної війни на Балканському півострові. Рівні маніпулятивних технологій. Чутки та переконання як засоби ведення інформаційної війни.

Рекомендований семестр: VII

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах

Опис змісту дисципліни: Вступ до курсу. Мета, зміст та методологія інформаційно-аналітичної роботи (ІАД). Припущення і передбачення в ІАД. Системний підхід в ІАД. Синергетичні та когнітологічні аспекти ІАД. Методика формування інформаційної бази. Методика розробки аналітичних прогнозів в галузі міжнародних відносин. Міжнародні Методи аналітико-синтетичної обробки інформації. Методика підготовки інформаційно-аналітичних документів.

Рекомендований семестр: VII

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

*Назва дисципліни: Роль ЄС в сучасному світі

Опис змісту дисципліни: Виникнення і розвиток європейської інтеграції. Історичні передумови європейської інтеграції. Політична система Європейського Союзу. Концептуальні теорії інтеграції. Транскордонне співробітництво як головний фактор регіональної інтеграції ЄС. Розширення Європейського Союзу. Україна і Європейський Союз.

Рекомендований семестр: III

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

*Назва дисципліни: Зовнішня політика країн Середземномор'я

Опис змісту дисципліни: Вступна лекція. Основні тенденції розвитку Середземноморського регіону. Зовнішня політика Греції в II пол. XX – XXI ст. Зовнішня політика Туреччини в II пол. XX – XXI ст. Зовнішня політика середземноморських слов'янських держав, Албанії та Мальти. Зовнішня політика Сирії в II пол. XX – XXI ст. Основні тенденції зовнішньополітичного розвитку Лівану в II пол. XX – XXI ст. Зовнішня політика Ізраїлю в II пол. XX – XXI ст. Зовнішня політика Єгипту в II пол. XX – XXI ст. Зовнішня політика Лівії в II пол. XX – XXI ст. Зовнішня політика Тунісу в II пол. XX – XXI ст. Зовнішня політика Алжиру в II пол. XX – XXI ст. Зовнішня політика Марокко в II пол. XX – XXI ст.

Рекомендований семестр: III

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Дипломатичний протокол та етикет

Опис змісту дисципліни: Вступ до дипломатичного протоколу. Основні види дипломатичного спілкування. Прийоми дипломатичні та ділові. Переговори: планування та проведення. Ділова та протокольна ввічливість. Імідж ділової людини. Національні та етнічні особливості протоколу та етикету.

Рекомендований семестр: VIII

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Основи світової політики

Опис змісту дисципліни: Поняття світової політики. Концептуальні підходи до аналізу світової політики. Основні тенденції сучасної світової політики.

Рекомендований семестр: VIII

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Тероризм в сучасному світі

Опис змісту дисципліни: Феномен тероризму та проблема його сутнісної характеристики. Тероризм в історичному контексті. Класифікація та основні види тероризму. Психологія тероризму. Міжнародний тероризм як глобальна проблема людства. Ісламський фундаменталізм як фактор міжнародного тероризму. Світовий досвід боротьби з тероризмом. Протидія тероризму в сучасній Україні. Тероризм в країнах Північної Африки та Близького Сходу. Тероризм в Центральній, Південній та Південно-Східній Азії. Тероризм в країнах Америки на сучасному етапі. Прояви тероризму у європейському регіоні. Тероризм на території СНД.

Рекомендований семестр: VIII

Цільове призначення дисципліни: для спеціальностей історичного, економіко-правового факультетів, факультету філології та масових комунікацій.

**Назва дисципліни: Міжнародні конфлікти

Опис змісту дисципліни: Вступ до курсу. Типологія міжнародних конфліктів. Міжнародні економічні та торговельні конфлікти. Міжнародні демографічні конфлікти. Косовська проблема. Близькосхідний конфлікт. Війна в Іраку та Кашмірі. Придністровський конфлікт та грузинський конфлікт.

Рекомендований семестр: VIII

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Міжнародні відносини в умовах глобалізації

Опис змісту дисципліни: Глобалізація – нова парадигма світового розвитку. Теорія та практика неоліберальної глобалізації. Поняття та сутність глобалізації в контексті сучасної теорії міжнародних відносин. Тенденції розвитку сучасної системи міжнародних відносин. Актори сучасної системи міжнародних відносин. Глобалізація та міжнародна безпека. Глобалізація та світовий політичний процес. Антиглобалізм та його роль в сучасній системі міжнародних відносин.

Рекомендований семестр: VIII

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

**Назва дисципліни: Глобалізація та глобальні проблеми

Опис змісту дисципліни: Теоретичні школи та підходи до вивчення глобалістики. Цивілізаційні концепції 80-90-х рр. Інформаційна парадигма сучасної глобалізації. Формування та характеристика інформаційного суспільства. Міжнародні відносини в

умовах глобалізації. Соціально-економічні та екологічні проблеми глобалізації. Сучасна міжнародна безпека як виклик глобалізації. Глобальні трансформації сучасного світу.

Рекомендований семестр: VIII

Цільове призначення дисципліни: для спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».